

Ціну на електричну енергію за універсальною послугою регулює НКРЕКП? Чи все ж не повністю?

На практиці замовники, які уклали договір про постачання електричної енергії з постачальником універсальних послуг за результатами переговорної процедури, згідно з вимогами [Закону України «Про публічні закупівлі»](#) (далі — Закон про закупівлі), під час виконання умов такого договору допускають помилки в документальному оформленні зміни ціни на електричну енергію постачальником універсальної послуги.

Неоформлення або неправильне оформлення зміни ціни на універсальну послугу є порушенням законодавства про закупівлю. Щоб зрозуміти, яким чином та як правильно оформити такі зміни, потрібно розібратися з нормативним регулюванням формування ціни на універсальну послугу, яким чином визначають ціну на універсальну послугу, яким є порядок зміни такої ціни відповідно, як документально оформити такі зміни при виконанні умов договору про постачання електричної енергії постачальником універсальних послуг та необхідність розміщення інформації про такі зміни на вебпорталі Уповноваженого органу.

Нормативно-правове регулювання визначення ціни на універсальну послугу

Порядок визначення ціни на електричну енергію за універсальною послугою регулюють норми законодавства, а саме: Закон України «Про ринок електричної енергії» (далі — Закон), Правила роздрібного ринку електричної енергії, затверджені Постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 312 (далі — ПРРЕЕ), Постанова НКРЕКП від 05.10.2018 № 1177 «Про затвердження Порядку формування цін на універсальні послуги» (зі змінами) (далі — Постанова 1177), Постанова НКРЕКП від 05.10.2018 № 1176 «Про затвердження Методики розрахунку тарифу на послуги постачальника універсальних послуг» (далі — Постанова 1176) та умови Договору про постачання електричної енергії постачальником універсальних послуг.

Нагадаємо, що право на отримання універсальної послуги, згідно зі ст. 63 Закону, мають виключно побутові та малі непобутові споживачі.

Малий непобутовий споживач — споживач, який не є побутовим споживачем і купує електричну енергію для власного споживання, електроустановки якого приєднані до електричних мереж з договірною потужністю до 50 кВт. Тимчасово, на період **з 1 січня 2019 року по 31 грудня 2020 року включно, універсальні послуги**, окрім побутових та малих непобутових споживачів, надає постачальник таких послуг також **бюджетним установам незалежно від розміру договірної потужності** та іншим споживачам,

При повному або частковому копіюванні чи цитуванні будь-якої інформації з порталу "Радник у сфері публічних закупівель" ви зобов'язані вказувати джерело інформації (ст. 176 ККУ). Джерело:
https://radnuk.com.ua/praktyka_zakupivel/elektrychna-enerhiia/tsinu-na-elektrychnu-enerhiyu-za-universalnoiu-posluhoiu-rehuliuie-nkrekp-chy-vse-zh-ne-povnisty
ц/

електроустановки яких приєднані до електричних мереж з договірною потужністю до 150 кВт. У зазначений період на бюджетні установи незалежно від розміру договірної потужності та на інших споживачів, електроустановки яких приєднані до електричних мереж з договірною потужністю до 150 кВт, поширюються всі права та обов'язки, передбачені статтею 63 Закону для малих побутових споживачів щодо отримання універсальних послуг (згідно із Законом України № 2628-VIII від 23.11.2018).

Порядок визначення ціни на універсальну послугу

Частиною 3 ст. 63 Закону та Постановою 1177 передбачено, що постачальник надає універсальні послуги за економічно обґрунтованими, прозорими та недискримінаційними цінами, які він формує відповідно до методики (порядку), затвердженої Регулятором, та які включають, зокрема, ціну купівлі електричної енергії на ринку електричної енергії, ціну (тариф) на послуги постачальника універсальних послуг, ціни (тарифи) на послуги оператора системи передачі та оператора системи розподілу відповідно до укладених договорів про надання відповідних послуг.

Тобто, аналізуючи зазначені норми, вбачається, що ціна на універсальну послугу має визначені чотири складові такої ціни, тому варто розібрати кожен складову ціни на універсальну послугу та яким чином такі ціни (тарифи) визначають чи встановлюють.

Перша складова. Ціна купівлі електричної енергії на ринку електричної енергії — це є прогнозована ціна закупівлі електричної енергії на ринках електричної енергії постачальником універсальних послуг для постачання малим побутовим споживачам (грн/МВт·год), яку визначають за формулою. Формула сама по собі є доволі складною та включає в себе складові, визначені в п. 2.2 Постанови 1177, її розраховує постачальник універсальної послуги самостійно.

Друга складова. Тариф на універсальну послугу встановлений постачальнику універсальних послуг. Тариф на універсальну послугу розраховують і визначають відповідно до вимог Постанови № 1176. Рішення про встановлення тарифу приймають на засіданні НКРЕКП, що проводять у формі відкритого слухання, із дотриманням вимог Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» (п. 5.4 Постанови 1176). Тобто постачальник універсальної послуги самостійно здійснює розрахунок тарифу на універсальну послугу, проходить процедуру громадського обговорення такого тарифу та передає на затвердження до НКРЕКП. Постановою НКРЕКП затверджує тариф на послуги постачальника універсальних послуг, що своєю чергою свідчить про те, що **тариф** на універсальну послугу регульований НКРЕКП.

Третя складова — ціни (тарифи) на послуги оператора системи передачі. Згідно з пунктом 5 ст. 33 Закону та пунктом 5.6 глави 5 розділу XI Кодексу системи передачі, затвердженого Постановою НКРЕКП № 309 від 14.03.2018, оплату послуг з передачі електричної енергії здійснюють за тарифами, які визначає (встановлює) Регулятор

відповідно до затвердженої ним методики. Тобто, кажучи простими словами, тариф на послуги оператора системи передачі регульований, його встановлює постанова НКРЕКП.

Четверта складова — ціни (тарифи) на послуги оператора системи розподілу. Згідно з пунктом 4 ст. 46 Закону та пунктом 11.1.9 глави 11.1 розділу XI Кодексу системи розподілу, затвердженого Постановою НКРЕКП № 310 від 14.03.2018, оплату послуг з розподілу електричної енергії здійснюють за тарифами, які встановлює Регулятор відповідно до затвердженої ним методики. Тобто тариф на послуги оператора системи розподілу є регульованим, його встановлює постанова НКРЕКП (аналогічно як і тариф на послуги оператора системи передачі).

Нормами пункту 1.6 Постанови 1177 визначено, що постачальник універсальних послуг формує ціни на універсальні послуги на розрахунковий період і оприлюднює їх та їхні складові на своєму офіційному вебсайті в мережі Інтернет та на своїх інформаційних стендах у центрах обслуговування споживачів не пізніше ніж за 20 днів до їх застосування. Для прикладу пропону розглянути ціни на послуги постачальника універсальних послуг ТОВ «Рівненська обласна енергопостачальна компанія» (далі — ТОВ «РОЕК»). На сьогодні ТОВ «РОЕК» є постачальником, якого визначено постачальником універсальної послуги на території Рівненської області на два роки. Постачальника універсальної послуги визначають одного в межах однієї території здійснення діяльності як постачальника універсальної послуги (далі — ПУП). На офіційному [сайті](#) даного постачальника за посиланням оприлюднено ціни на універсальні послуги на третій квартал 2020 року, а саме витяг із цін на універсальні послуги даного ПУПа:

№	Споживачі	Класи напруги					
		1-й клас (27,5 кВ і вище), коп/1 кВт·год			2-й клас (до 27,5 кВ), коп/1 кВт·год		
		Без ПДВ	ПДВ	Усього	Без ПДВ	ПДВ	Усього
1	Малі побутові споживачі, що приєднані до мереж ПрАТ «Рівнеобленерго»	163,681	32,736	196,417	217,734	43,547	261,281
2	Малі побутові споживачі, що приєднані до мереж АТ «Житомиробленерго»	165,503	33,101	198,604	237,641	47,528	285,169
3	Малі побутові споживачі, що приєднані до мереж АТ «Українська залізниця»	165,719	33,144	198,863	219,091	43,818	262,909

Послугуючись п. 2.2 Постанови 1177, ціну на універсальні послуги для малих побутових споживачів (споживачів 1-ї групи), приєднаних до системи розподілу, розраховують за формулою:

При повному або частковому копіюванні чи цитуванні будь-якої інформації з порталу "Радник у сфері публічних закупівель" ви зобов'язані вказувати джерело інформації (ст. 176 ККУ). Джерело: https://radnuk.com.ua/praktyka_zakupivel/elektrychna-enerhiia/tsinu-na-elektrychnu-enerhiyu-za-universalnoiu-posluhoiu-rehuliuie-nkrekp-chy-vse-zh-ne-povnisty/

$$C_{j1}^{УП} = C_{nr}^{Закуп} + T^{Пер} + T_j^P + T^{УП}, \text{ грн./МВт}\cdot\text{год.}$$

Як можна побачити з інформації на сайті одного із ПУПів, ціна на універсальну послугу є різною та залежить від того, від мереж якого оператора системи розподілу приєднано споживача.

Більшість замовників, які оголошують процедури згідно з вимогами Закону про закупівлю відносяться до споживачів 1-го класу напруги та є приєднаними до мереж оператора системи розподілу, який здійснює господарську діяльність в межах тієї ж території, що й ПУП, тому доцільним буде розібрати ціну на універсальну послугу для малих побутових споживачів першого класу напруги та які приєднані до мереж оператора системи розподілу електричної енергії — **ПрАТ «Рівнеобленерго»**.

Аналізуємо інформацію, яка розміщена на сайті постачальника ТОВ «РОЕК», зокрема складові ціни на універсальну послугу:

Прогнозована середня закупівельна ціна Товариства з обмеженою відповідальністю «Рівненська обласна енергопостачальна компанія»: 1 192,47 грн/МВт·год (без ПДВ)	Розраховано згідно з п. 2.2 Постанови НКРЕКП від 05.10.2018 № 1177 «Про затвердження Порядку формування цін на універсальні послуги» (зі змінами та доповненнями, внесеними Постановою НКРЕКП від 03.03.2020 № 547) та листом НКРЕКП від 02.06.2020 № 5760/17.2.1/7-20
Тариф на універсальні послуги Товариства з обмеженою відповідальністю «Рівненська обласна енергопостачальна компанія»: 50,29 грн/МВт·год (без ПДВ)	Постанова НКРЕКП від 10.12.2019 № 2717 (зі змінами та доповненнями, внесеними Постановою НКРЕКП від 27.05.2020 № 985)
Тарифи на послуги розподілу електроенергії, грн/МВт·год (без ПДВ)	1-й клас
ПрАТ «Рівнеобленерго»	153,82
Тариф на послуги з передачі електричної енергії: 240,23 грн/МВт·год (без ПДВ)	Постанова НКРЕКП від 10.12.2019 № 2668 (зі змінами та доповненнями, внесеними Постановою НКРЕКП від 11.07.2020 № 1329)

Здійснюємо розрахунок за формулою, зважаючи на дані з таблиці, що наведена вище:
 1 192,47 грн/МВт·год (середньозакупівельна ціна) + 50,29 грн/МВт·год (тариф ПУП) +

$153,82 \text{ грн/МВт}\cdot\text{год (тариф на розподіл)} + 240,23 \text{ грн/МВт}\cdot\text{год (тариф на передачу)} = 1\,636,81 \text{ грн/МВт}\cdot\text{год} / 1\,000 \text{ (переводимо мегавати в кіловати } 1\text{МВт.} = 1\,000 \text{ кВт.)} =$
1,63681 грн/кВт·год.

Розрахунок ціни на універсальні послуги та всіх її складових здійснюють без податку на додану вартість (п. 1.5 Постанови 1177). Своєю чергою при виставленні рахунка ПУП у платіжному документі зазначає ціну без ПДВ, окремо ПДВ та загальну ціну на універсальну послугу.

Ціна на універсальну послугу без ПДВ складає 163,681 коп/кВт·год. Ціна на універсальну послугу з ПДВ — 196,417 коп/кВт·год.

Зміна ціни на універсальну послугу, документальне оформлення таких змін та необхідність розміщення інформації про такі зміни на вебпорталі Уповноваженого органу

Ціну на універсальну послугу встановлюють на розрахунковий період, який дорівнює календарному кварталові (п. 1.3 та п. 1.6 Постанови 1177). У разі зміни регульованої складової ціни універсальної послуги ПУП здійснює перерахунок такої ціни, зважаючи на зміни складової ціни. Тобто зміна ціни на універсальну послугу відбувається при зміні складової ціни та/або кожного кварталу року.

При зміні ціни на універсальні послуги, а ціна є істотною умовою договору, сторони послугуються умовами договору про постачання електричної енергії постачальником універсальних послуг, Законом про закупівлі, Законом, ПРРЕЕ та загальними нормами законодавства.

Нормами ст. 36 Закону про закупівлю в редакції до 19.04.2020. або ст. 41 Закону про закупівлю в чинній редакції прописано, що істотні умови договору про закупівлю не можуть бути змінені після його підписання до виконання зобов'язань сторонами в повному обсязі, крім окремих випадків, перелік яких наведено і який є вичерпним. І одним з таких випадків є зміни встановленого, згідно із законодавством, органами державної статистики індексу споживчих цін, зміни курсу іноземної валюти, зміни біржових котирувань або показників Platts, ARGUS регульованих цін (тарифів) і нормативів, що застосовують у договорі про закупівлю у випадку зазначення порядку зміни ціни в договорі про закупівлю. Тобто п. 7 ч. 5 ст. 41 Закону про закупівлю надає право сторонам на зміну істотної умови договору про закупівлю, а саме **ціни**. Однак важливим є питання: «Як правильно оформити такі зміни?»

Статтею 63 Закону та п. 3.3.2 ПРРЕЕ визначено, що постачальник універсальних послуг оприлюднює ціни на універсальні послуги не пізніше ніж за 20 днів до їх застосування в результаті розміщення на своєму офіційному вебсайті, у засобах масової інформації та на

своїх інформаційних стендах у центрах обслуговування споживачів.

Аналогічні положення містяться і в типовій формі договору про постачання електричної енергії постачальником універсальних послуг. Зокрема, інформація про чинну ціну на електричну енергію постачальника має бути розміщена на офіційному вебсайті постачальника не пізніше ніж за 20 днів до дати її застосування із зазначенням порядку її формування.

Водночас варто зауважити, що законодавець визначив, що сторони такого договору домовилися, що ціна на електричну енергію, сформована постачальником відповідно до методики (порядку), затвердженої Регулятором, повинна бути обов'язковою для сторін з дати її введення в дію. Ціну (тариф) на електричну енергію має зазначити постачальник у рахунках на оплату спожитої електричної енергії за цим договором, у тому числі в разі її зміни.

Також типова форма договору містить умови, якими встановлено, що постачальник має повідомити про зміну будь-яких умов договору споживачеві не пізніше ніж за 20 днів до дати їх застосування з урахуванням інформації про право споживача розірвати цей договір. Постачальник зобов'язаний повідомити споживачеві в порядку, установленому законом, про будь-яке збільшення ціни і про право припинити дію цього договору, якщо споживач не приймає нові умови. Зважаючи на те, що Законом визначено порядок зміни ціни в результаті оприлюднення нової ціни на універсальну послугу за 20 днів до моменту її введення в дію, можна рекомендувати замовникам переглядати офіційні сайти ПУП та/або зв'язуватися з представниками ПУПа задля з'ясування інформації щодо ціни на універсальну послугу.

У будь-якому випадкові зміна ціни є зміною умов договору. А за загальними правилами законодавства сторони договору вносять зміни до такого договору в тій же формі, в якій вчиняють правочин, тобто якщо договір укладено в письмовій формі за підписом сторін, то і зміни до такого договору мають бути в письмовій формі також за підписом уповноважених сторін.

Обов'язково при внесенні змін до істотних умов договору про закупівлю необхідно зважати на вимоги Закону про закупівлю, а саме ст. 10, в якій визначено, що замовник самостійно та безоплатно через авторизовані електронні майданчики оприлюднює в електронній системі закупівель у порядку, установленому Уповноваженим органом та цим Законом, інформацію про закупівлю, а саме повідомлення про внесення змін до договору про закупівлю та зміни до договору у випадках, передбачених частиною п'ятою ст. 41 цього Закону, — протягом трьох робочих днів з дня внесення змін.

Висновки

Ціну на універсальну послугу формує постачальник універсальної послуги згідно з вимогами Постанови 1177, 3/4 її складових частин встановлює та затверджує Регулятор — НКРЕКП.

У разі зміни ціни на універсальну послугу як у бік збільшення, так і в бік зменшення, потрібно укласти додаткові угоди про зміну такої ціни, бо ціна є істотною умовою договору. Дана дія необхідна для дотримання вимог ст. 10 Закону про закупівлю щодо оприлюднення повідомлення про внесення змін до договору про закупівлю щодо зміни ціни на універсальну послугу та дотримання термінів оприлюднення таких змін та ст. 41 Закону про закупівлі, яка регулює основні вимоги до договору про закупівлю та внесення змін до нього.

АКАДЕМІЯ РАДНИК ЗАПРОШУЄ ВАС 23 ВЕРЕСНЯ НА СЕМІНАР ЩО СТОСУЄТЬСЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЗАКУПВЛІ ЕЛЕКТРИЧНОЇ ЕНЕРГІЇ ДЕТАЛІ ЗА ПОСИЛАННЯМ.

Додатково про закупівлю електричної енергії читайте на порталі RADNUK.COM.UA у статті [«Поточні питання закупівлі електроенергії»](#) та [«Особливості договору постачання електричної енергії споживачеві»](#).